

08-06-2016

Sagsnr.
2016-0058874

Udviklingstendenser samt status på ”Styrk borgerne”

Dokumentnr.
2016-0058874-2

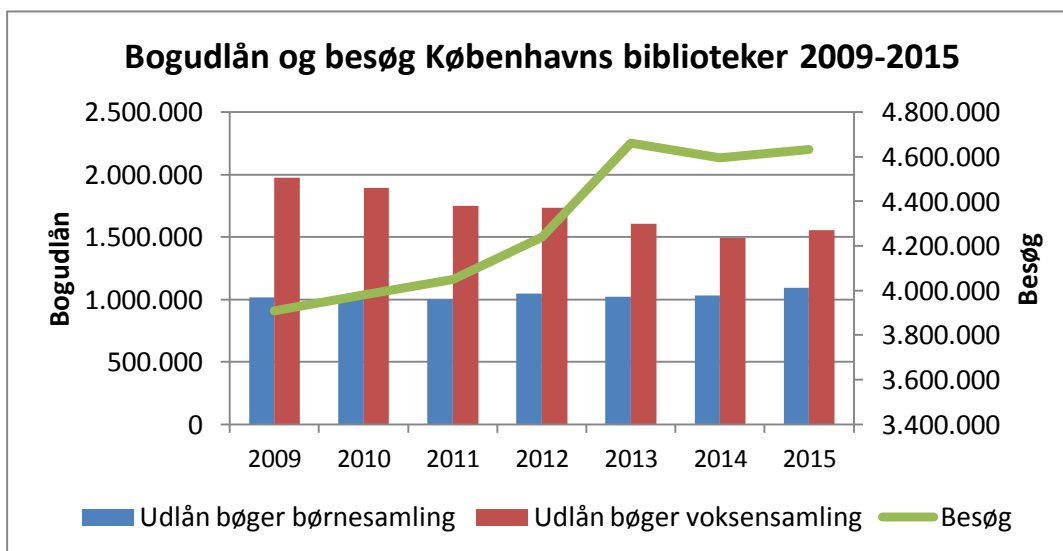
Sagsbehandler
Gitte Østergaard

Fremtidens biblioteker i København

Biblioteksbrugernes behov, bibliotekernes rammevilkår, Københavns bydele og byens demografi ændrer sig. Udviklingstendenserne har indvirkning på bibliotekernes rolle og funktioner. Derfor lægges der op til en drøftelse af, hvordan Københavns Biblioteker også i fremtiden kan bidrage til oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet.

Biblioteksbrugernes behov

Benyttelsen af bibliotekerne og brugerbehovene er under stadig forandring. Det har betydet, at besøgstillene er stigende, mens bibliotekerne har færre fysiske lån, dog er der et stabilt udlån til børn.

Hvor bibliotekernes kerneopgave traditionelt har været udlån af fysiske materialer, er bibliotekerne således i dag ramme for mere og tilbyder flere funktioner end tidligere:

- Betjening af brugerne
- Samling
- Lån/aflevering
- Læseplads og mødested
- Arrangementer
- Digitale materialer
- Klubber, kurser og workshops
- Frivillighed og samskabelse

- Medborgerfunktioner
- Borgerservice

Biblioteksbenyttelsen er med andre ord blevet differentieret, hvilket er tydeligst på tværs af forskellige aldersgrupper. Forsimples kan man således sige, at:

- Børn græsser i samlingen og deltager i aktiviteter
- Unge hænger ud, efterspørger læsepladser, vejledning og materiale samt deltager i aktiviteter
- Voksne låner bøger, ledsager børn, møder op på borgerservicebibliotekerne og deltager i aktiviteter
- Resourcesvage får hjælp til IT, selvbetjeningsløsninger og bruger biblioteket som værested

Det er dog vigtigt at understrege, at der også er forskel på tværs af aldersgrupper. Således har det eksempelvis betydning, om de unge er under ungdomsuddannelse, på en videregående uddannelse eller er i arbejde og om de har børn.

I forlængelse heraf er det vigtigt at arbejde med forskellige strategier og prioritere, hvilke funktioner og målgrupper, der bør sættes på. Blandt andet vil det kræve en ekstra indsats at fastholde særligt de unge.

Ændring i rammevilkår

Den nemmere adgang til billigere bøger og information via internettet har betydet, at bibliotekerne i højere grad konkurrerer med andre om borgernes tid. Årsagen hertil er primært:

- Det liberaliserede bogmarked og de frie bogpriser
- Den digitale udvikling
- Internetaktører som Amazon, Spotify, Netflix m.fl.

Ændring i demografien og byudviklingen

København samt antallet og sammensætningen af byens borgere ændres løbende, hvilket også har betydning for bibliotekerne:

- Københavns befolkningstal er stigende, hvormed bibliotekerne skal betjene flere borgere
- Biblioteksfunktionen i de pædagogiske læringscentre nedprioriteres, hvormed man kan forvente flere skoleelever på bibliotekerne
- Befolkningssammensætningen ændrer sig i forhold til alder, etnicitet, uddannelses- og indkomstniveau, som har betydning for biblioteksbrugen
- De eksisterende bydele ændrer sig og nye opstår, hvilket har indvirkning på behovet for bibliotekstilbud i de enkelte bydele
- Byen bindes snart sammen af den nye metro cityring, som giver kortere transporttid til og fra bibliotekerne på tværs af byen

Status for ”Styrk borgerne”

Ovennævnte udviklingstendenser har betydet, at Københavns Biblioteker i 2014 vedtog en ny strategi og handlingsplan for en serviceomlægning, der skal tilpasse bibliotekstilbuddet til borgernes og byens nye behov.

Status for handlingsplanen ”Styrk borgerne” er, at bibliotekerne har:

- Reduceret den individuelle betjening på bibliotekerne med ca. 40 %
- Frigjort ressourcer til at udvikle nye koncepter og tilbud, som fremmer samarbejdet og inddragelsen af borgerne
- Flyttet Borgerservice ud på flere biblioteker i bydelene
- Etableret Biblioteket Online
- Etableret skærmservice samt andre digitale løsninger i form af print og kopi, online lånerindmeldelse, notifikation om uafhængte reserveringer og e-bøger
- Igangsat udviklingen af en strategi for det digitale bibliotek
- Tilpasset personalets profiler til de nye brugerbehov gennem en satsning på kompetenceudvikling af medarbejderne

Desuden er målet:

- At alle børnehaver og vuggestuer i Københavns Kommune får besøg af biblioteksansatte inden maj 2018
- Fire fælles læsekampanjer til børn og unge på tværs af Københavns Biblioteker i 2016
- Nyt bibliotekstilbud målrettet elever på Social- og Sundhedsskolen København (SOPU) i form af biblioteksorientering skræddersyet til eleverne. På den måde klædes mere end 400 elever årligt på til at bruge bibliotekerne
- Implementering af minimum 36 nye tilbud til borgerne på bibliotekerne i 2016 med fokus på borgerinddragelse og klubber, eksempelvis makerspaces, speakers corners koncepter og forskellige klubkoncepter

Drøftelse af fremtidens biblioteker i Kultur- og Fritidsudvalget

De beskrevne udviklingstendenser resulterer i nye muligheder og udfordringer i forhold til de eksisterende biblioteker. Drøftelsen af fremtidens biblioteker skal således ses som det næste skridt i arbejdet med at styrke og tilpasse byens biblioteker. Arbejdet bygger videre på den igangværende serviceomlægning, som udspringer af de tiltag, der fremgår af bibliotekernes strategi og handlingsplanen ”Styrk borgerne” fra 2014.